

НАСЕЛЕНИЕ И ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ В ОБЛАСТ ШУМЕН ПРЕЗ 2015 ГОДИНА

Динамиката в развитието на демографските процеси и измененията в структурите на населението през последните десетилетия оказват силно влияние върху основните системи на обществото: икономическата, образователната, здравноосигурителната и системата за социална защита.

Текущата демографска ситуация в област Шумен се характеризира с продължаващо намаляване и застаряване на населението.

Към 31 декември 2015 г. населението на област Шумен е 175 720 души, което представлява 2.5% от населението на България и нарежда областта на 15-то място сред 28-те области в страната, непосредствено след Добрич (180 601 души) и преди Враца (172 007 души). В сравнение с 2014 г. населението на областта намалява с 1 205 души, или с 0.7%, каквото е намалението и общо за страната.

Мъжете са 85 968 (48.9%), а жените – 89 752 (51.1%), или на 1 000 мъже се падат 1 044 жени. Броят на мъжете преобладава във възрастите до 55 години включително, с изключение на единичните възрасти 2, 30 и 42 години. С нарастване на възрастта се увеличава броят и относителният дял на жените от общото население на областта.

И в страната и в област Шумен продължава процесът на остаряване на населението. В края на 2015 г. лицата на 65 и повече навършени години в областта са 35 108, или 20.0% от населението (20.4% за страната). В сравнение с 2014 г. делът на населението в тази възрастова група нараства с 0.5 процентни пункта.

Процесът на остаряване е по-силно изразен сред жените, отколкото сред мъжете. В област Шумен относителният дял на жените на възраст над 65 години е 23.3%, а на мъжете – 16.5%. Тази разлика се дължи на по-високата смъртност сред мъжете и като следствие от нея по-ниската средна продължителност на живота при тях.

В регионален аспект делът на лицата на 65 и повече навършени години е най-висок в област Видин (28.5%), а най-нисък в област София (столица) – 16.8%.

Процесът на застаряване на населението е характерен за повечето страни в Европейския съюз. В началото на 2015 г. общо за ЕС-28 относителният дял на населението на 65 и повече навършени години е 18.9%, или с 0.4 процентни пункта повече спрямо предходната година. Най-висок е този дял в Италия (21.7%), следвана от Германия (21.0%) и Гърция (20.9%). Най-нисък е делът на възрастното население в Ирландия – 13.0%.

Към 31.12.2015 г. в област Шумен децата до 15 години са 25 087, или 14.3% от общия брой на населението (14.0% за страната).

По области, както и през 2014 г., относителният дял на населението под 15 години е най-висок в област Сливен (18.1%), а най-нисък – в област Габрово (11.3%).

Делът на най-младото население в ЕС-28 в началото на 2015 г. е 15.6%, като най-нисък е в Германия (13.2%) и Италия (13.8%), а най-висок е в Ирландия (22.1%) и Франция (18.6%).

Към 31.12.2015 г. общият коефициент на възрастова зависимост¹ в област Шумен

¹ Коефициентът на възрастова зависимост показва броя на лицата от населението в „зависимите“ възрасти (населението под 15 и на 65 и повече навършени години) на 100 лица от населението в „независимите“ възрасти (от 15 до 64 години). Изчислява се в проценти.

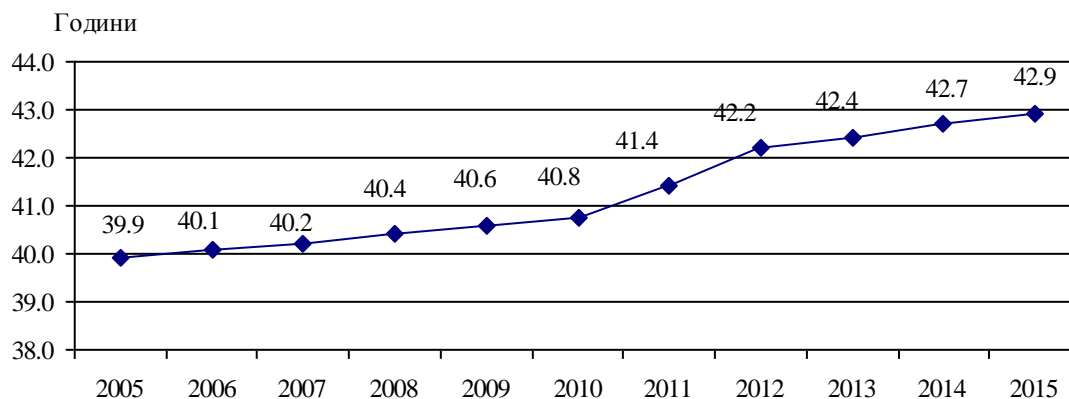
СТАТИСТИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ – ШУМЕН

е **52.1%**, или на всяко лице в зависимите възрасти (под 15 и над 65 години) се падат по-малко от две лица в активна възраст.

Общо в двадесет и три области на страната общият коефициент на възрастова зависимост е над 50.0%, като най-неблагоприятно е съотношението в област Видин (68.1%), а най-благоприятно – в област София (столица) – 44.3%.

Остаряването на населението води до повишаване на неговата **средна възраст**. В област Шумен средната възраст нараства от 39.9 години през 2005 г. на 42.9 години в края на 2015 година (фиг.1), при 43.3 години за страната. В градовете на областта средната възраст на населението е 42.5 години, а в селата – 43.6 години.

Фиг. 1. Средна възраст на населението в област Шумен

Тенденцията на остаряване на населението води до промени и в неговата основна възрастова структура – **под, във и над трудоспособна възраст**. Влияние върху тази структура оказват, както застаряването на населението, така и законодателните промени, при определяне на възрастовите граници за пенсиониране. През 2015 г. тези граници се запазват, както през 2014 г. – до навършването на 60 години и 8 месеца за жените и 63 години и 8 месеца за мъжете.

Населението в трудоспособна възраст към 31.12.2015 г. е 107 109 души, или 60.9% от населението на областта, като мъжете са 56 608, а жените – 50 501. През 2015 г. броят на трудоспособното население намалява с 1 209 души, или с 1.1% спрямо предходната година.

Към края на 2015 г. в над трудоспособна възраст са 41 774 души, или 23.8%, а под трудоспособна възраст са 26 837, или 15.3% от населението на областта.

Възпроизводството на трудоспособното население се характеризира чрез **коефициента на демографско заместване**, който показва съотношението между броя на влизащите в трудоспособна възраст (15 – 19 години) и броя на излизащите от трудоспособна възраст (60 – 64 години). Към 31.12.2015 г. този коефициент за страната е 63 (100 лица, излизащи от трудоспособна възраст, се заместват от 63, влизащи в трудоспособна възраст). Това съотношение е най-благоприятно в областите Сливен – 80, Пазарджик – 71 и Шумен – 70. Най-нисък е този показател в областите Смолян – 47 и Габрово и Кюстендил, където 100 лица, излизащи от трудоспособна възраст, се заместват от 48, влизащи в трудоспособна възраст.

Методологични бележки

Броят и структурите на населението към края на всяка година се изчисляват на базата на данните от предходната година и данните за естественото и механичното движение на населението през текущата година.

Източник на данните за броя и структурите на населението е Информационна система „Демография” в Националния статистически институт.

Данните за броя на населението и за настъпилите демографски събития в териториален разрез са представени според административно-териториалното устройство на страната към 31.12. на съответната година (населени места, общини, области и статистически райони) по настоящ адрес. Това е адресът, който отговаря на документално заявеното местоживее на лицето.

Възрастта на населението в края на годината е изчислена към 31.12. в навършени години. Възрастта на лицата при настъпване на демографско събитие се изчислява в навършени години въз основа на датата на раждане и датата на съответното събитие, т.е. възрастта, която лицата са достигнали при настъпване на събитието.